

PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI KRUTYŃ
NA LATA 2009-2016

GMINA PIECKI/ POWIAT MRĄGOWSKI/
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

KRUTYŃ 2009 R.

SPIS TREŚCI

I WSTĘP	3
II OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	4
1. Położenie i charakterystyka wsi	4
2. Charakterystyka mieszkańców	5
3. Rys historyczny.....	7
III ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI – WIZJA ROZWOJU WSI	8
IV ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI WEDŁUG RODZAJÓW ZASOBÓW	10
V ANALIZA SWOT	12
VI OPIS ZADAŃ DO REALIZACJI	14
VII HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ	16
VIII WNIOSKI KOŃCOWE.....	17

I WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze strategicznym, który obejmuje swym zakresem jedną miejscowość – Krutyń. Specyfika planu polega na tym, że koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

POM powstawał w procesie dyskusji i wymiany poglądów między mieszkańcami i pracownikami Urzędu Gminy. Uzyskane informacje dotyczące kierunku, w którym ma rozwijać się miejscowość zostały przeanalizowane i opracowane, a następnie poddane ocenie mieszkańców. Zaangażowanie mieszkańców w opracowanie treści dokumentu ma wpływ na wzrost stopnia ich utożsamiania się z miejscem, w którym żyją.

Istnienie Planu Odnowy wiąże się z również z możliwością korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania. Obowiązek opracowania Planu wynika z wielu istniejących programów służących wpieraniu obszarów wiejskich i społeczności wsi takich jak Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i Regionalne Programy Operacyjne oparte na środkach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz w innych programach ogłaszanych przez fundacje, samorządy lokalne i wojewódzkie, tj. „Aktywna wieś Warmii i Mazur”. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji mających poprawić komfort życia lokalnej społeczności. Plan Odnowy Miejscowości stanowi niezbędny element wniosku o dofinansowanie. Kwestię tą reguluje Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW 2007 – 2013 (Dz. U. z 2008r. Nr 38, poz. 220).

Zapisy „Planu Odnowy Miejscowości Krutyń” są spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Piecki do 2010r. i Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Piecki na lata 2004 – 2013. Są też zgodne z Narodową Strategią Spójności, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko-Mazurskim do roku 2015. Cele i działania zaproponowane w omawianym opracowaniu nawiązują do dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

W dalszej części opracowania przedstawiono charakterystykę wsi, analizę SWOT, wybraną misję, cele i kierunki działania, plan zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną, harmonogram inwestycyjny dla miejscowości Krutyń, harmonogramem projektowym uwzględniającym hierarchię potrzeb i problemów oraz szczegółowym harmonogramem. Plan zawiera też informację o zarządzaniu i monitorowaniu jego realizacji.

II OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1 POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI

Krutyń to wieś położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie mrągowskim, w gminie Piecki. Miejscowość znajduje się w odległości 25 km od najbliższego miasta – Mrągowa, natomiast od stolicy województwa warmińsko-mazurskiego – Olsztyna o 85 km. Obręb Krutyń ma powierzchnię 29 km² co stanowi około 9 % powierzchni gminy Piecki, której wielkość to ok. 315 km². Miejscowość zamieszkuje 251 osób, gęstość zaludnienia jest niewielka i wynosi około 8,6 os/km². Gminę Piecki zamieszkuje 8066 osób, a gęstość zaludnienia to 25,6 os/km².

W skład sołectwa Krutyń wchodzi miejscowości: Krutyń oraz niewielka wieś Mościska. Krutyń oddalona jest o 13 km na wschód od miejscowości Piecki. Jest miejscowością rozpoznawalną w Polsce i Europie głównie dzięki położeniu miejscowości na szlaku rzeki Krutyni.

Informacje o sołectwie Krutyń:

Radny - Leszek Krysiak

Sołtys – Leszek Krysiak

Rada Sołecka – Piotr Szczepanik, Hubert Wojciechowski

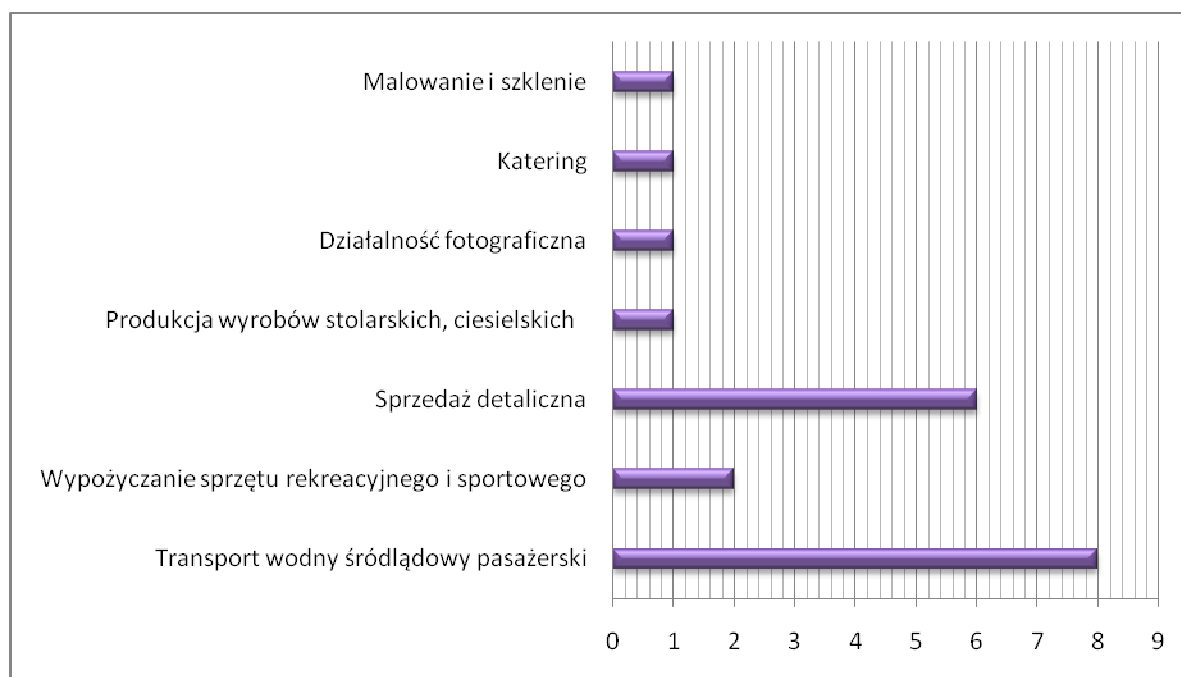
Rys.1 Umiejscowienie na mapie województwa

2 CHARAKTERYSTYKA MIESZKAŃCÓW

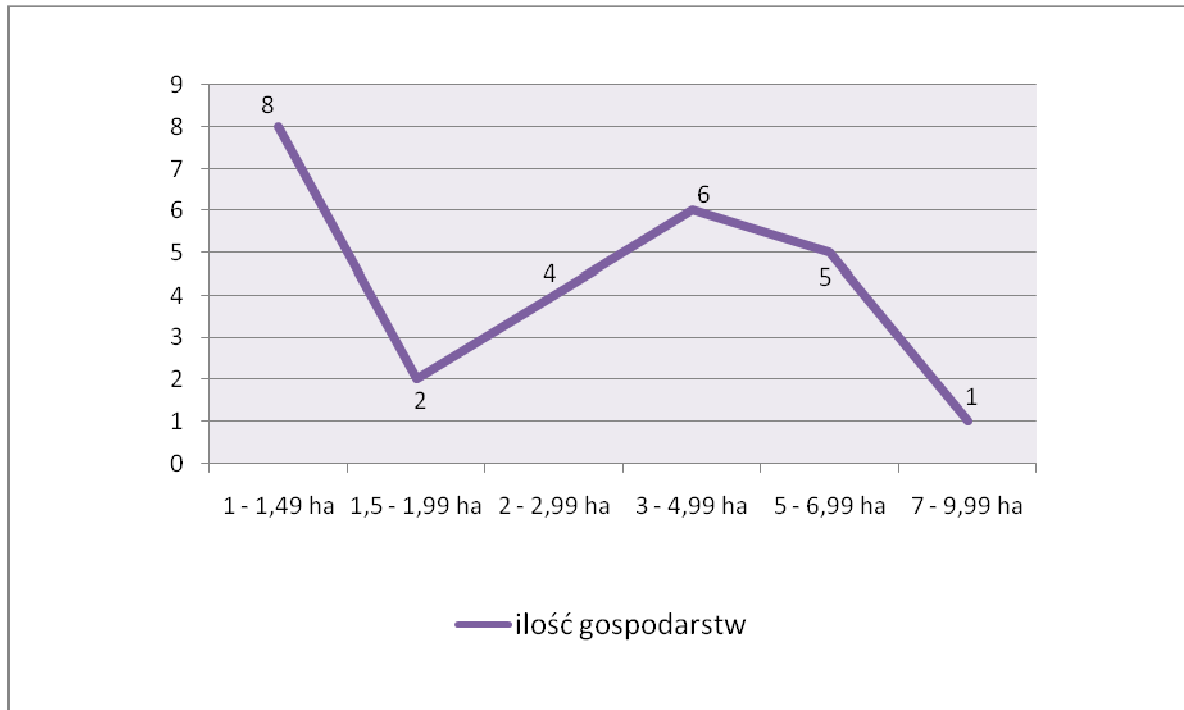
Krutyń zamieszkuje 251 mieszkańców (stan na sierpień 2009 r.) co stanowi tylko 3,1 % ogólnej liczby mieszkańców gminy Piecki. W miejscowości żyje 126 kobiet i 125 mężczyzn. Mieszkańcy utrzymują się przede wszystkim z turystyki. Działalność gospodarcza zarejestrowana jest przez 15 mieszkańców, które najczęściej łączą kilka rodzajów działalności zbliżonych do siebie pod względem wykonywanej pracy. Źródłem utrzymania są również emerytury, renty, zasiłki z pomocy społecznej a także zasiłki dla bezrobotnych.

Rys. 2 Dziedziny prowadzonej działalności gospodarczej

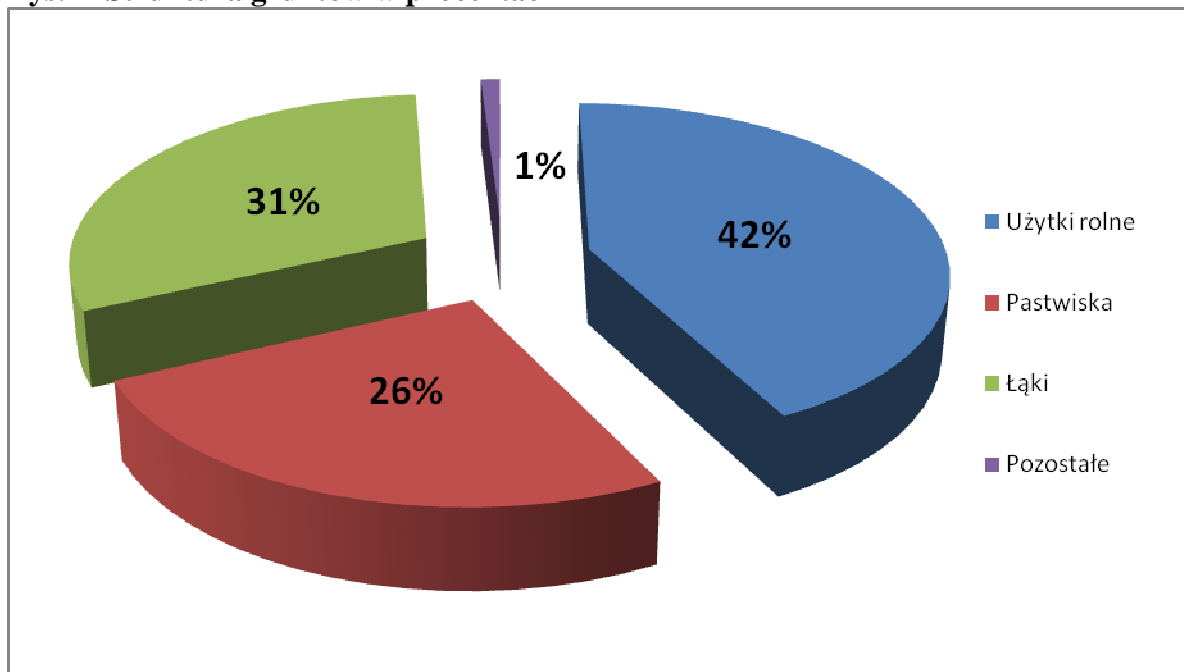
Źródło: Urząd Gminy Piecki

Rys. 3 Liczba gospodarstw wg powierzchni

Źródło: Urząd Gminy Piecki

Rys.4 Struktura gruntów w procentach

Źródło: Urząd Gminy Piecki

3 RYS HISTORYCZNY

Krutyń (Kruttinnen) nazwa pochodzi od rzeki, którą dawniej nazywano „Crotin, Krutina” itp., co oznaczać miało w języku pruskim „rzeką wartką i krętą”. Zaczątek miejscowości stanowiła stacja myśliwska postawiona za czasów wielkiego mistrza krzyżackiego, Fryderyka z Myśni, około 1500 roku. Stanicę później przebudowano na zameczek myśliwski, który w roku 1527 służył księciu Albrechtowi za schronisko w czasie panującej w Prusach dżumy. Zameczek ten figuruje też na mapie Prus Hennenbergera z 1576 roku. Następnie przebywał w nim w latach dwudziestych XVII stulecia elektor brandenburski i książę pruski Jerzy Wilhelm, w czasie łowów w okolicznej puszczy. O istnieniu zamczku w Krutyń wspomniano tedy jeszcze w 1674 roku. Około 1651 roku zameczek był siedzibą nadleśniczego, do którego należał nadzór wszystkich lasów państwowych w obwodzie starostwa szczecińskiego. Podlegało mu czterech wartowników: w Kosewie, Kiełbonkach, Marcinkowie i Prusinowie. W tym okresie wzmogła się intensywna eksploatacja puszczy w celu pomnożenia dochodów książęcych. Powstawały liczne smolarnie, Dziegciarnie, budy potażowe itp. Powstała też obok siedziby nadleśniczego niewielka osada robotnicza. Osada Krutyń była w 1785 roku nadal siedzibą władz leśnych, liczyła 16 dymów, w 1815 roku - 27 dymów i 151 osób, zaś w 1838 roku – 50 dymów i 319 mieszkańców. W roku 1874 Krutyń wydzielono spod dotychczasowej administracji leśnej, wieś stała się samoistną gminą polityczną. Zabudowa wsi uformowała się w kształcie nieregularnego skupiska po lewej stronie rzeki, podczas gdy nadleśnictwo pozostało na jej prawym brzegu, tam gdzie stała niegdyś stacja myśliwska.

Okolica Krutyń od dawna należy do najpiękniejszych zakątków klimatycznych i letniskowych Mazur. Dzięki właśnie tym walorom wieś zawdzięcza swój rozwój. Przed drugą wojną światową były tutaj cztery pensjonaty, a oprócz tego turyści i letnicy zatrzymać się mogli w licznych kwaterach prywatnych. Pierwszą szkołę założono tutaj przed 1740 rokiem w budynku drewnianym, w 1818 roku uczęszczało do niej 40 dzieci. W 1935 roku była tu trzyklasowa szkoła, która mieściła się w gmachu murowanym. Dwóch nauczycieli uczyło w niej 120 dzieci, w tej liczbie również dzieci z Krutyńskiego Piecka i Zielonego Lasku. Krutyń należała początkowo do parafii w Nawiadach, od 1846 roku do Ukty. W roku 1939 liczyła 436 mieszkańców (red. Wyd. zb. A. Wakara, *Mrągowo z dziejów miasta i powiatu*, Wyd. Pojezierze Olsztyn 1975). Współcześnie znajdują się we wsi stare, drewniane chałupy, tworzące w miejscowości koloryt architektury ludowej z przełomu wieku.

III ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI KRUTYŃ - WIZJA ROZWOJU WSI

Diagnoza aktualnej sytuacji		Wizja stanu docelowego	
Co ją wyróżnia?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjne położenie, 2. Środowisko naturalne, czyste powietrze, otoczenie jezior, splay Krutyń, walory środowiska przyrodniczego – środowisko niezdegradowane, stary cmentarz poniemiecki, zabytkowe budowle, 3. Połączenie z siedzibą gminy, miejscowość położona w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych, 4. Szkoła podstawowa – sala spotkań, 	Co ma ją wyróżniać?	Zintegrowani i zaangażowani w życie wsi mieszkańcy. Rozwój turystyki, rozwój produkcji, czyste posesje.
Kim są mieszkańcy?	Mikoprzedsiębiorcy prowadzący we wsi działalność, emeryci, renciści, bezrobotni, młodzież.	Kim mają być mieszkańcy?	Zaangażowani mieszkańcy w życie wsi, podnoszący swe kwalifikacje, podniesiony poziom wykształcenia, aktywna młodzież, podniesienie produkcji rolnej, wydajności z 1ha. Mieszkańcy powinni być zintegrowani, zaangażowani w życie wsi, młodzież aktywna dla wsi i dla siebie

Co daje utrzymanie?	Praca w sferze produkcyjno-usługowej. Emerytury, renty, pomoc społeczna, zasiłki dla bezrobotnych,	Co ma dać utrzymanie?	Dobrze rozwinięta turystyka, działalność gospodarcza, praca w sferze produkcyjno-usługowej.
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	Stowarzyszenia turystyczne, Rada Sołecka w sołectwie.	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy?	Stowarzyszenia turystyczne organizujące imprezy: integracyjne, z okazji Dnia Dziecka, Noc Świętojańska, majówki gminnej, Dnia Ziemi, Akcji Sprzątania Świata.
Jak wygląda wieś?	Wieś o zwartej zabudowie, z tradycjami, wypoczynkowa, turystyczna.	Jak ma wyglądać wieś?	Estetyczna z kanalizacją sanitarną, sanitariatami ogólnie dostępnymi, segregacją odpadów i utrzymanie wsi w czystości, remont chodników, remont budynków, dachów (zdjęcie eternitu), ogrodzeń.
Jaki jest stan środowiska, otoczenia?	W pobliżu wsi lasy i czyste jezioro, brak zanieczyszczeń.	Jaki ma być stan środowiska, otoczenia?	Wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych terenu, wyposażenie części mieszkańców w kosze na śmieci.

Jakie są połączenia komunikacyjne?	Niewielka ilość połączeń autobusowych z pobliskim miastem oraz miejscowościami, komunikacja średnia, stan dróg niezadowalający, brak zatoki autobusowej.	Jakie mają być połączenia komunikacyjne?	Regularne połączenie linii autobusowej z pobliskimi miejscowościami oraz miastem.
Co proponuje wieś młodzieży i dzieciom?	Boisko, świetlica szkolna.	Co zaproponujemy młodzieży i dzieciom?	Zajęcia w świetlicy, ścieżki rowerowe, plac zabaw, zagospodarowanie brzegu rzeki, udział w imprezach folklorystycznych i miejscowych.

IV ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI WEDŁUG RODZAJU ZASOBÓW

MIEJSCOWOŚĆ - KRUTYŃ

GMINA - PIECKI

WOJEWÓDZTWO - WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Rodzaj zasobu	brak	małe znaczenie	średnie znaczenie	duże znaczenie
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				X
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				X
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)				X
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X

- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)				X
- osobliwości przyrodnicze				X
- wody powierzchniowe (jeziora, rzeki, stawy)				X
- podłoże, warunki hydrogeologiczne				X
- gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
- walory zagospodarowania przestrzennego			X	
- zabytki			X	
- zespoły artystyczne		X		
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu		X		
- święta, odpusty, pielgrzymki	X			
- tradycje, obrzędy, gwara	X	X		
- legendy, podania i fakty historyczne			X	
- ważne postacie historyczne			X	
- specyficzne nazwy			X	
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
- działki pod domy letniskowe			X	
- działki pod zakłady usługowe i przemysł	X			
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	X			

- place i miejsca publicznych spotkań			X	
- miejsca sportu i rekreacji			X	
Sąsiedzi i turyści				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X	
- ruch tranzytowy	X			
- przyjezdni stali i sezonowi				X
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	X			
- szkoły				X
- Dom kultury	X			
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP				X
- Koło Gospodyń Wiejskich		X		
- Stowarzyszenia				X

V ANALIZA SWOT

Akronim angielskich słów Strengths – Weaknesses – Opportunities - Threats, służy do analitycznego przedstawienia informacji o danej sprawie wg czterech czynników strategicznych tj. mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Kolejność liter wskazuje porządek analizowania składowych sytuacji strategicznej: SWOT — atuty/słabości, szansę/zagrożenia; TOWS — zagrożenia/szanse, słabości/atuty. Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego miejscowości. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach miejscowości i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach miejscowości ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego). Ponadto dla

stworzenia lepszych podstaw do oceny sytuacji społeczno- gospodarczej w miejscowości Krutyń przeprowadzono ankietę, której celem była ocena komfortu życia mieszkańców w stosunku do innych podobnych miejscowości w gminie oraz ocena trendów w życiu społeczno – gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat. Poniższa analiza przedstawiona jest wg kolejności SWOT:

MOCNE STRONY

- Połączenie komunikacyjne z miejscowościami: Piecki, Mrągowo, Szczytno, Ruciane Nida
- Walory przyrodnicze i krajobrazowe
- Zintegrowane środowisko
- Położenie na szlaku Krutyni
- Dbałość mieszkańców o estetykę wsi z zachowaniem regionalnej zabudowy
- Dobrze rozwinięta baza turystyczna
- Zaangażowanie mieszkańców

SŁABE STRONY

- Wysoki poziom bezrobocia (zwłaszcza wśród młodzieży)
- Słaba infrastruktura drogowa
- Brak sieci kanalizacyjnej
- Starzejąca się społeczność lokalna
- Ograniczony dostęp do Internetu
- Ograniczony dostęp do środków UE

SZANSE

- Remont świetlicy szkolnej
- Zagospodarowanie centrum wsi, budowa sanitariatów ogólnodostępnych

- Zewnętrzni inwestorzy
- Powstanie nowych firm
- Wspecjalizowana produkcja i usługi turystyczne
- Rozwój oferty turystycznej i para turystycznej
- Rozwój kulturalny wsi
- Środki pozabudżetowe
- Pozyskanie środków unijnych
- Rozwój istniejących firm i usług
- Powstanie spółdzielni socjalnej
- Realizacja programów aktywności lokalnej przez GOPS w Pieckach

ZAGROŻENIA

- Brak wystarczających środków w budżecie gminnym na realizację inwestycji
- Zanieczyszczenie środowiska
- Bezrobocie w skali makro
- Migracje zarobkowe
- Likwidacja szkoły
- Dzikie wysypiska śmieci
- Bariery administracyjne (długotrwałe procedury)
- Niż demograficzny

VI OPIS ZADAŃ DO REALIZACJI

Plan Odnowy Miejscowości Krutyń zakłada realizację działań ze sfer społeczno-kulturalnego i gospodarczego życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest przede wszystkim poprawa estetyki oraz stanu bezpieczeństwa.

1. Budowa zatoki autobusowej.
2. Budowa ogólnodostępnego sanitariatu .
3. Stworzenie ogólnodostępnego placu zabaw.
4. Modernizacja boiska sportowego.
5. Organizacja corocznych imprez integracyjnych (np. Dzień Dziecka, Noc Świętojańska, Sylwester itp.) .

6. Poprawa estetyki wsi, zachęcenie mieszkańców do zagospodarowania przydrożnych pasów w sąsiedztwie posesji.
7. Realizacja programów aktywizujących w stosunku do osób bezrobotnych.
8. Budowa kanalizacji.
9. Dopuszczenie jednostki OSP Krutyń w samochód.
10. Budowa pomostów na rzece Krutynia.
11. Przebudowa ulic, budowa ciągów komunikacyjno-piesznych.

NAZWA ZADANIA	ŁĄCZNY KOSZT	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budowa zatoki autobusowej	140 000	RPO WARMIA I MAZURY 2007 – 2013, PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Budowa ogólnodostępnego sanitariatu	60 000	ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Modernizacja boiska sportowego	25 000	ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Organizacja corocznych imprez integracyjnych (np. Dzień Dziecka, Noc Świętojańska, Sylwester itp.)	20 000	ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Poprawa estetyki wsi, zachęcenie mieszkańców do zagospodarowania przydrożnych pasów w sąsiedztwie posesji	30 000	LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MAZURSKIE MORZE”, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Realizacja programów aktywizujących w stosunku do osób bezrobotnych	50 000	LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „MAZURSKIE MORZE”, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Budowa kanalizacji	700 000	RPO WARMIA I MAZURY 2007 – 2013, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Dopuszczenie jednostki OSP Krutyń w samochód	650 000	RPO WARMIA I MAZURY 2007 – 2013, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Budowa pomostów na rzece Krutynia	12 000	ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI
Przebudowa ulic, budowa ciągów komunikacyjno - piesznych	1 500 000	RPO WARMIA I MAZURY 2007 – 2013, ŚRODKI WŁASNE GMINY PIECKI

VII HARMONOGRAM REALIZOWANYCH ZADAŃ

DZIAŁANIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Budowa zatoki autobusowej								
Budowa ogólnodostępnego sanitariatu								
Modernizacja boiska sportowego								
Organizacja corocznych imprez integracyjnych (np. Dzień Dziecka, Noc Świętojańska, Sylwester itp.)								
Poprawa estetyki wsi, zachęcenie mieszkańców do zagospodarowania przydrożnych pasów w sąsiedztwie posesji								
Realizacja programów aktywizujących w stosunku do osób bezrobotnych								
Budowa kanalizacji								
Doposażenie jednostki OSP Krutyń w samochód								
Budowa pomostów na rzece Krutynia								
Przebudowa ulic, budowa ciągów komunikacyjno - pieszych								

VIII WNIOSKI KOŃCOWE

Strategia zawarta w Planie Odnowy Miejscowości Krutyń na lata 2009 - 2016 stanowi o tym, że mieszkańcy miejscowości działają i chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wyznaczone cele są odpowiedzią na realne problemy, które mieszkańcy dostrzegają we własnej miejscowości. Rozwój miejscowości Krutyń stanowi o:

- rozwoju społeczeństwa obywatelskiego zgodne z modelem państwa funkcjonującym w UE,
- zaspokajaniu potrzeb osób i ich rodzin zamieszkujących we wsi Krutyń,
- rozwoju społeczności lokalnych i zaspokajaniu potrzeb ich mieszkańców,
- wyrównywaniu szans w obszarach biedy i dysfunkcji społecznych,
- zwiększeniu działań niwelujących zachowania ryzykowne i patologiczne,
- wspólnej i odpowiedzialnej polityce rozwoju,
- zwiększeniu nakładu środków i podejmowanych działań na rzecz poprawy otoczenia i wizerunku wsi,
- zwiększonej ochronie zasobów przyrodniczo - kulturowych,
- zwiększeniu ilości programów zaspokajających potrzeby młodzieży i umocnieniu działań grup młodzieżowych.

Krutyń musi być szczególnie chroniona ze względu na bogate zasoby dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego. Kontrolowany rozwój posiadanych zasobów naturalnych, kulturowych i osiągnięcie standardów mają zapewnić Krutyń produkt turystyczny wysokiej jakości, zapewniający miejscowości i Gminie Piecki konkurencyjność na rynku krajowym i zagranicznym. Warunkiem tworzenia nowoczesnych produktów turystycznych jest partnerstwo samorządu, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mieszkańców. Na tym polu powinna zwiększyć się współpraca branży turystycznej z samorządem. Współpraca powinna umożliwić wspólne promowanie produktów turystycznych, zwiększyć działania

promocyjne na rynkach zagranicznych, inwestycje w infrastrukturę z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego, podnosić poziom świadczonych usług, tworzyć nowoczesne kadry pracowników, chroniąc przy tym środowisko przyrodnicze.

Podstawowe zasoby i możliwości rozwoju turystyki w miejscowości Krutyń powinny skupiać się na:

1. **Turystyce biznesowej** – konferencje, kongresy, szkolenia projektowe.
2. **Turystyce kulturowej** – np. inscenizacja polowania na niedźwiedzia – spływ łodziami śladami Wielkiego Mistrza Zakonu, szlak Krutyni.
3. **Turystyce na terenach wiejskich** – wyjazd na „łono natury”.
4. **Turystyce aktywnej, młodzieżowej, rekreacyjnej i specjalistycznej** – jazda konna, sporty wodne, wędrowniki piesze, jazda rowerowa i konna po wyznaczonych szlakach, aktywność związana z przyrodą – survival i życiem wsi – biesiada, sporty zimowe, zawody wędkarskie, grzybobranie.

Oferta złożona z prostych, tradycyjnych atrakcji, umiejscowionych kulturowo pozwoli pobudzić potencjał społeczny oraz poprzez prostotę i chęć obcowania z kulturą żywą spowoduje zainteresowanie innymi formami wypoczynku w Krutyni, a tym samym może wpłynąć na przedłużenie sezonu.